Poesia dialectal d'Itàlia[1]

† Jordi Domènech
Poeta

1. Els primers

Les cometes: l'únic refugi per expressar la confusió amb què ells usen la paraula *dialetto*. I demanar perdó pel fet de veure'm tan obligat a simplificar les coses. Les poesies (literatures en general?) dialectals italianes són tan velles com el dialecte neollatí toscà-italià. Però van anar abandonant de mica en mica el sentit de la modernitat (més encara després de la formació de l'Estat Italià), recloent-se, amb totes les excepcions que vulgueu, en el particularisme. Sembla que els italians inventen / reforcen la seva italianitat lingüística amb les guerres (per això deuen haver participat en tantes?). Les novetats poètiques de després de la Gran Guerra, sobretot el prefeixista futurisme, es fan, que jo sàpiga, només en italià. I després de la Mundial, el dirigisme cultural de l'esquerra (l'únic que els van permetre) es fa al voltant del mite de la resistència i les novetats de primera i segona hora es fan, un cop més, en italià. I passa que, amb el temps,

1. [N. de la r.] Aquestes versions de poesia dialectal italiana que Jordi Domènech (Sabadell 1941-2003) ens havia lliurat poc abans de morir, han estat realitzades al llarg d'alguns anys (les darreres són del 2003) en els quals ha demostrat una gran sensibilitat, també teòrica, per aquest fenòmen no gaire considerat fins i tot dins la mateixa Itàlia. Malauradament no les ha pogut veure publicades en el context d'aquest número dedicat a les llengües minoritàries i als dialectes italians (per bé que ja havien aparegut en forma de *plaquettes* que ell enviava als amics, i també a la revista electrònica *Barcelona Review*). Aquesta publicació voldríem que fos, a més d'un record afectuosíssim, un reconeixement del deute intel·lectual que el diàleg amb les cultures minoritàries té amb ell. Jordi Domènech Soteras va néixer a Sabadell l'any 1941. Fou un bon coneixedor de les llengües i de les literatures portuguesa, gallega, italiana i dels diferents *dialectes* de la geografia itàlica. Va publicar els llibres següents de poesia: *Un poema en dez anacos. Galego/catalán. Dun homenaxe a Joan Oliver* (traduït al gallec per Basilio Losada, la Corunya: Ediciós do Castro, 1974); *En comptes de la revolució* (Barcelona: Llibres del Mall, 1984); *La llei del parèntesi* (*o tota precaució és poca*) (Barcelona: cafè Central, 1994); *Història de l'arquitectura* (Barcelona: cafè Central, 1995); *Alba Pratalia. Relectures de poesia sabadellenca* (Sabadell: Fundació Amics de les Arts i les Lletres, 1995); *Vine, Venus-venècia, a l'aigua*, (amb pintures d'Albert Novellon) (Terrassa, 2001) i *Amb sense* (Palma: Editorial Moll, 2002). Entre les seves traduccions cal esmentar: *Herba aquí o allà*, d'Álvaro Cunqueiro (Barcelona: Edicions 62, 1993), *Senilitat*, d'Italo Svevo (Barcelona: Proa, 1987), *L'Alegria*, de Giuseppe Ungaretti (Barcelona: Edicions del Mall, 1985).

VISIT…

sorgeix una mena d'acadèmia formada pels epígons de segona i tercera generació de l'hermetisme i de les neoavantguardes.

Simultàniament, però, comencen a aparèixer noms de perifèrics del sistema («dialectals») que abandonen els particularismes, fent un tipus d'escriptura molt independent i amb moltes novetats. El panorama actual (ple també, s'ha de dir tot, d'enganys i abusos) és esplèndid i es tracta d'anar-ne parlant mentre pugui interessar.

Cergoly i Calzavara van ser dos dels primers i val la pena dedicar-los la primera entrega.

Carolus Luigi Cergoly

Carolus Luigi Cergoly va néixer a Trieste l'any 1908 i hi va morir el 1987. Va escriure en italià i en la varietat vèneta de la seva ciutat (amb un fort exercici multilingüístic). Era periodista. Va fer de soldat contra l'URSS i després va ser partisà. La seva obra més significativa és *Latitudine Nord*.

Arone Pakitz

Arone Pakitz
jueu amb rínxols
del gueto de Cracòvia
un saltamartí
import export
mort a Varsòvia
el seu fill Simon
cirurgià a Viena
nomenat baró
per ordre del Kaiser
mort a Gorízia
Paola la seva filla
cantant d'opereta
feta sabó
per ordre del Führer
morta a Mathausen.

Arone Pakitz

Arone Pakitz / ebreo coi rizzi / del ghetto de Cracovia un misirizzi / import export / morto a Varsavia // suo fio Simon / chirurgo a Vienna / fatto baron / per ordine del Kaiser / morto a Gorizia // Paola sua fia / cantante d'operetta / fatta savon / per ordine del Führer / morta a Mathausen.

Beatrice Lukovic

Beatrice Lukovic
del «Drama» de Zagreb
esplèndida actriu
especialista en Brecht

el cartell informa
avui «Mutter Courage»
aplaudiments sis sortides
gràcies per les flors
tota frescor sexy
gens afectada
en els jocs d'amor
borinot amorós
li agradava fer així
per ofegar l'avorriment
embarassada avortava
«Mutter Courage»
de res no li servia
la transfusió de sang
sota una llosa petita
la Beatrice Lukovic
de nou torna a ser terra
el cartell informa
avui «Mutter Courage»
de Bertold Brecht
protagonista: Olga Pohota.

Lukovic Beatrice

Lukovic Beatrice / del «Drama» de Zagravia / splendida attrice / specializzada in Brecht // la locandina avvisa / oggi «Mutter Courage» // applausi sei chiamate / grazie dei fiori / tutta frescura sexy / sensa ombra di posa / a far zoghi d'amor / calabrona amorosa / ghe piasseva cussì / strangola noia / incinta l'abortiva «Mutter Courage» / a niente no serviva / sangue trafuso // sotto una piccia piera / la Lukovic Beatrice / torna de novo tera // la locandina avvisa // oggi «Mutter Courage» / di Bertold Brech / protagonista: Olga Pohota.

Ernesto Calzavara

Ernesto Calzavara va néixer a Treviso l'any 1907 i ha mort recentment a Milà, on ha viscut gran part de la seva vida exercint l'advocacia. Va escriure gairebé tota l'obra poètica partint d'un vènet molt central. El llibre que recull tota la seva obra és *Ombre sui veri*. Ha escrit pàgines teòriques molt brillants sobre la seva opció lingüística en breus assaigs, com ara *Perché una poesia sperimentale in dialetto?*

Paraules boges

Rames que remen que respiren de raïm rosat
rama rem rimes roma ruma
per tot arreu ferralla que cau
damunt el coll de la Mort de les arracades d'aram.
I busco vaig no sé per on
per quina raó no veig no sé
però ruïnes arran de ruïnes
runa hores de sol

en aigües negres que fregeixen pescadors i peixos
en la creu de després.
Maraori rua quicaribo
ara ja més amors ara ja resten
paraules boges.
Resteu no us moriu
no se'm moriu a les mans
resteu resteu paraules.

Parole mate

Rame che rema che respira de ua rosa / rama remo rime roma ruma / rotami dapartuto che casca / sul colo dea Morte dai recìni de rame. // E mi çerco mi vago no so par dove / par che rason no vedo no so / ma rovine rente rovine / rovinassi ore de sol / su aque nere che frise pescaori e pessi / in crose di po'. // Maraori rua chicaribo / romai amori più romai resta / parole mate. / Restè no morir / no morìme in man / restè restè parole.

La demanda

La porta del Ministeri
L'escala del Ministeri
La sala mil noranta
Els papers de mà en mà
La taula de la Comissió
amb cinc persones al voltant
i les burilles d'un cendrer.
S'aixeca el Primer Membre.
«Judici objectiu», diu.
S'aixequen els altres Membres.
«Judici objectiu» repeteixen.
A seure i que tanquin la porta.
Els caps que bullen
Els caps que s'espremen
Els caps que degoten.
Drets i que obrin la porta.
«La demanda ha estat rebutjada».
La sala mil noranta
L'escala del Ministeri
La porta del Ministeri
La llosa del cementiri.

La domanda

La porta del Ministero / Le scale del Ministero/ La càmara milenovanta / Le carte di man in man / La tòla dea Comission / co' çinque persone torno / e le ciche d'un portaçenere. // Se drissa el Primo Membro. / «Giudizio obbiettivo» el dise. / Se drissa i altri Membri./ «Giudizio obbiettivo» i ripete. / Sentarse e che sis serada la porta. // La teste che boie / La teste che struca / Le teste che sgiossa. // Alzare e che la porta sia verta. / «La domanda è stata respinta». / / La càmara milenovanta / Le scale del Ministero / La porta del Ministero // La piera del çimitero.

2.

La confusió a Itàlia sobre què vol dir dialectal és tan gran que els dos autors d'avui, que escriuen en dos sistemes que cap lingüista decent dubtaria a qualificar de llengües de ple dret, el friülès (Zannier) i el sard (de Logu), apareixen sempre amb la qualificació de «dialectals». Cal no ser innocents i témer que es tracta d'una confusió perfectament calculada pel sistema predominant, cultural o polític, per intentar ficar-ho tot en un mateix sac, rebaixant-ho a una cultura de segona. Potser un dia s'adonaran (els de la *lingua*) que aquesta pressió se'ls ha girat en contra i ha ajudat a crear la brillant expansió actual de la poesia perifèrica a Itàlia, sorgida, entre altres raons, possiblement per sortir d'un cert academicisme (encara que vestit, sovint, de novetat).

Luciano Zannier

Luciano Zannier viu a Spilimbèrc. És un dels principals teòrics sobre poesia «dialectal» italiana: en són exemples els lúcids estudis *Il rosa del tramonto* i *Poetiche dialettali*. Obra en friülès: *Pale Maûer*, *Pale da la Gialîne* i *Pale dal Noglâr*. En català hi ha una *plaquette, Conversa al Caffè Pedrocchi*, compartida amb el poeta vènet Cesare Ruffato.

VEIG fonts esbarzers horts closes pujades
artigues graves canals feixes cellers
veig castlans podadors garbelladors
trepitjadors fusters capatassos pastors
gaiters capellans cambrers
veig corbs degans desnerits petits pagans
esquirols guenyos alemanys esquilats i guerrers
mal llamp em mati només veig un belluguet només veig
treballs sovint la mort

'O VIÓT agarînes baràz centes clèves / fràtes glèries ròes ròncs zelârs / 'o viót ciastelàns cimadôrs crivelârs / foladùars maramgóns mìstris pastôrs / pividôrs prédis scalcs // 'o viót crovàz deàns mìcui pitìns pagàns / schiràz sguerzis todèscs tosâz e uères // fòlc mi trai no viót che un cacìt 'o viót sùal / fadiis dispès 'e muàrt

fàbrica de mort el teu inici de segle per això tu ets amb mi
generosa de cor no vols canalla a les processons només
dones d'homes esvanits t'esmento un petit cosac uns
silencis que parlen al meu cor arronses les espatlles no
es tracta pas d'això

fràbiche de muàrt'n tiò inizi sècul par chèst cun me tu sês
largie di cûr no tu vuelis canae'ntés prucisions sùal
femines d'uming smamîz 'e ti dis d'un cosac pitinìn di
cidinaminz ca favelin al gnò cûr tu strenzis les espales 'e no
son pròpit câs

Innassiu de Logu

Innassiu de Logu o Ignazio Delogu va néixer a l'Alguer l'any 1928. Viu a Sàsser. Catedràtic de llengua catalana i espanyola. Va lluitar per la caiguda del franquisme. De la seva producció italiana hi ha traduït el llibre *Improbabile viola*[2] i la *plaquette, Elegia corporale*.

Usini sant Usini borratxo

Usini sant Usini borratxo
els carrers són de fang
amb pedres de suor.
Billia s'està al llindar
amb un falçó a la mà.
Aquest vespre torna Totoi
el miner de Canaglia.
Una cornada ha mort
el fill del ferrer.
Dels ganxos de l'escorxador
fa tres dies que en penja
el bou Carabella.
Plora Maria Marchesi
que ha fugit del bordell.

Usini santu Usini imbreagone

Usini santu Usini imbreagone / sas carreras son de ludu / cun pedras de suore. / Billia es frimmu in su giannile / cun d'una istrale in manu. / Istasero torna Totoi / su minadore dae Canaglia. / Un'incorrada ha mosthu / su fizzu 'e su frailarzu. / A soa ganzos de masellu / tres dies est'appiccaddu / su 'oe Carabella. / Pianghet Maria Marchesi / fuida dae su burdellu.

Terra meva

Amb l'ull de l'ovella
et miro amb l'ull
blanc i viola de l'ovella
amb l'ull blanc i cec
de l'ovella a l'ull
cec de l'ovella hi
planto una alzina un
coscoll i una morera
en aquell ull hi planto
una flor de lliri groc
com la llimona verda com
l'herba que creix a la primavera.
Amb l'ull de l'ovella et
miro i amb l'ull de l'astor

2. [N. de la r.] Ignacio DELOGU, *Improbable vida*, traducció de Jordi Domènech, Barcelona: Columna, 1995.

de la guineu i del senglar
i de la mostela
amb l'ull de la font
obert dia i nit amb l'ull
de la rosada que es tanca
quan ve el matí
i l'herba neix muda
amb la boca tancada d'aquelles
pedres serrades com dents
cobertes de pols i de calç.
Amb l'ull de cada pedra
de cada flor i de cada animal
i de totes les coses que hi ha
dins l'ull de l'ovella
et miro terra meva
per estimar-te i cantar
una cançó de bressol.

Terra meva

Cun s'oju de s'arveghe / t'abbaido cun s'oju / biancu e biaittu de s'arveghe / cun s'oju biancu e zegu / de s'arveghe in s'oju / zegu de s'arveghe bi / pianto un chercu unu / elighe e una morighessa / bi pianto in cudd'oju / unu fiore 'e lizzu grogu / che limone bisde comente / s'erva chi creschede in beranu. / Cun s'oju de s'arveghe ti / miro e cun s'oju 'e s'astore / de su grodde e de sirvone / e de sa tana 'e muru / cun s'oju de sa fontana / abesthu die e notte cun s'oju / 'e su lentore chi serrada / a parte 'e manzanu / ei s'erva naschende muda / a buca serrada dae cuddas / pedras istrintas che dentes / covacadas de piubare e calchina. / Cun s'oju de ogni pedra / de ogni fiore e de ogni animale / e de ogni atera cosa ch'istada / in s'oju 'e s'arveghe / t'abbaido terra meva / pro t'istimare e cantare / unu cantu 'e anninnia.

3.

Cosa impensable entre nosaltres, hi ha una abundant literatura sobre els «perquè» de l'opció lingüística entre els poetes dialectals italians. Em sembla molt significatiu. I potser val la pena saber quina és la visió d'aquesta qüestió que tenen alguns dels que hem esmentat.

Dues respostes d'Ernesto Calzavara a les seves preguntes *Perchè il dialetto?* i *Perchè una poesia sperimentale in dialetto?* «He triat el dialecte per necessitat expressiva. El primer llenguatge que vaig aprendre després de néixer va ser el dialecte, el de Treviso que, tot i que fa tants anys que jo parlo habitualment en italià, quasi s'ha fet connatural amb la meva estructura psicofísica.» «Per a mi, l'anomenat experimentalisme no és, i no pot ser res més que una adequació natural i espontània a les necessitats expressives, determinades per les noves maneres de viure, de comunicar i d'expressar-se del món modern.»

Magnífic, Zannier: «Voler aclarir les "raons" per les quals s'escriu "en dialecte" és com voler comprendre les "raons" d'una vida. Per què no se li demanen les mateixes "raons" a qui escriu en italià?»

Una llarga consideració de Delogu: «Jo sóc, més que bilingüe, trilingüe (sard-català de l'Alguer-italià), amb una forta i natural propensió per una quarta llengua, el castellà, que a Sardenya ha estat de casa. Tres, quatre llengües són altres tantes cultures. Em sorprèn el fet d'haver estat tant de temps, literàriament, poèticament monolingüe. Fins que m'he adonat que, sufocant la llengua natural o axial, corria el risc de tornar-me babèlic o afàsic. La vida, l'adhesió al meu poble, a la seva llengua, a la seva història, l'assumpció de responsabilitats a la qual aquestes coses m'han obligat, m'han induït a l'escriptura poètica en llengua sarda que, de debò, no sabria definir com a "dialectal"».

O, finalment, la rotunditat de Civitareale: «No ho sé dir».

Opinions diverses, contràries o coincidents, molt reveladores de l'excepcional complexitat lingüística de l'Estat italià.

Achille Serrao

Achille Serrao va néixer l'any 1936. Evoluciona de l'escriptura poètica en italià a l'escriptura en dialecte de la Campània, des del primer *Coordinata polare* fins a l'encara inèdit *Cantalèsia*, al qual pertanyen els dos poemes traduïts. És editor de diverses revistes de poesia i autor d'importants estudis sobre poesia (dialectal o no), entre els quals destaca l'utilíssim *Presunto inverno-Poesia dialettale (e dintorni) negli anni novanta.*

Abans que pugi la lluna

Abans que pugi la lluna
cala'm un cistell de paraules
infectes, paraules trenades amb vímets
una de lleugera una d'arrodonida, aire i aire, el cel
els ulls d'una mort jove…
quan la fosca és més fosca
cala'm paraules per a les xacres
d'aquest món…
Amb una mica de fortuna
que està pujant la lluna.

Primma ca saglie 'a luna

Primma ca saglie 'a luna / acàlame na sporta 'e parole / 'mmescate, parole 'e vinghie 'ntrezzate / una lèggia n'ata tunnulélla, aria e aria, 'o cielo / ll'uocchie 'e na morte piccerella… / quanno 'o nniro è chiù niro / acàlame 'e pparole p"scippacentrélle / 'e chistu munno… // Cu nu poco 'e fortuna / ca sta saglienno 'a luna.

Hi va haver un temps

Hi va haver un temps en què les paraules
no canviaven l'aire, d'on jo sóc
es fregien amb l'oli
de la murrieria retingudes darrere la boca
per por, per conveniència, jo què sé

una obsessió aquest silenci… N'hi havia prou
amb una ullada, una estreta de mans i ja ho tens:
una altra forma de parlar. Només arran
del llit del mort s'encenia
una baralla de veus un bellugueig
com d'ocells nus per unes
quantes molles de pa.

Nu tiempo c'è stato

Nu tiempo c'è stato ch"e pparole / nun cagnavano ll'aria, addu nuje / frièvano cu ll'uoglio / d"a iacuvella arèto 'a vocca attenute / pe'ppaura, cummenièNza che ssaccio / nu chiuovo stu silenzio… Abbastava / na guardata, a'strenta d"e mmane e ttécchete / n'ata manèra 'e parlà. Sulo vicino / ô lietto d"o muorto succedeva / n'appìcceco 'e voce nu vòtta / vòtta comme d'auciélle annude / pe' quacche presa 'e pane.

Pietro Civitareale

Pietro Civitareale va néixer a Vittorito (L'Aquila) l'any 1934. Viu a Florència i escriu en italià, en el dialecte dels Abruzzi i en la variant del seu poble natal. És traductor de poesia en castellà. Carlos Vitale va traduir el llibre titulat *Alegorías de la memoria* i, molt més recentment, Antoni Clapés ha traduït *Metamorfosi del silenci*. Els poemes traduïts pertanyen al llibre *Vecchie parole*, 1990.

Velles paraules

Llavors, cap altra via
per tornar-se a sentir vius: només
aquest sender de campanya, on
no arriba el sol i les branques
dels arbres són fetes de rosada.
De l'espí, el març, se n'obre
la flor; del vent, el matí.
Velles paraules d'amor
em tornen a la ment, mentre
a través dels vidres miro el vespre
i la neu de la muntanya.

Vecchie parole

Alléure, nesciun'àutra vejje /pe resentirse véive: sulamente /sta viarelle de campagne, addò / ju sole ne jogne i de uazze / sò fette i renme de le piante. / Dajju spéine, a marze, scoppe / ju fiore, dajju viente la matéine. / Vecchie parole d'améure / me reviéue mmente, mentre / da i vetre uarde la sàire / i la neve alla muntagne.

Un fil d'or

Es lleva el dia sota un llençol
de núvols bruts i de sobte

s'obre una llarga esquerda lluminosa,
sorgeix una flor tènue de foc.
Un fil d'or, un calfred de llum
entre les ombres fosques i més amunt
platges de núvols rossos, pous
serens i profunds d'atzur.

Un féile d'ore
Abbote ju juorne sott'a nu lenzìule / de nùvele sporche, i all'ampruvéise / s'apre na longa pertéuse lucente, / scoppe nu suttéile fiore de fiuche. // Nu féile d'ore, nu freilicce de lìuce / mmiezz'all'ombre schiure; i ammonte / spiagge de nùvele bionde, puzze / cujjete e fenniute d'azzurre.

4.

El món de la poesia dialectal italiana es va enriquint, no solament amb més (i millor) producció (que deu ser la part indispensable), sinó també amb la multiplicació d'un sistema de relacions transversals a fi, suposo, de crear un efecte xarxa que doni coherència a una realitat que, vista des d'aquí, sovint pot aparèixer (per què no dir-ho?) massa fragmentada. Galeusca amunt, Galeusca avall, cadascuna de les literatures no espanyoles de l'Estat sempre ha pretès (o ho ha fet veure) que era com qualsevol literatura «normal». Possiblement a Itàlia els calgui construir-se l'enfortiment per mitjà de la coneixença dels problemes i les potencialitats comunes.

Un exemple d'aquesta manera de fer transversal pot ser el Convegno Internazionale sui Sistemi Linguistici Minori que va tenir lloc a Riva del Garda (Trentino) a començaments d'octubre del 2003, on hi parlaren Giose Rimanelli: «Letteratura come autobiografia»; Marco Gal: «Il mondo franco-provenzale attuale»; Cesare Ruffato: «Poetare in dialetto, oggi»; Elio Fox: «La poesia dialettale trentina»; Marcello Graiff: «La parlata nonesa»; Luciano Zannier: «Il Friuli: problemi sociolinguistici ed attività letteraria»; Roland Verra: «Movimenti nella letteratura ladina contemporanea»; Fiorenzo Niccolusi Castellan: «La parlata cimbra» i Leo Toller: «La parlata mòchena». Hi va haver, també, una comunicació sobre «La realtà linguistica catalana». N'espero bones notícies, més coneixements i poder-ne fer de corretja de transmissió.

Cesare Ruffato

Cesare Ruffato va néixer a Pàdua l'any 1924. És metge i ha estat catedràtic de Radiologia i Radiobiologia a la Universitat d'aquesta ciutat. Se'l pot considerar un dels majors poetes vènets actuals. Gran part de la seva obra poètica dialectal ha estat aplegada a *Scribendi licentia,* Marsilio, 1998. Ha estat traduït a moltes llengües, entre les quals el castellà: *Poesías escogidas* (Huerga i Fierro editores, 2000). Fa un treball crític i editorial important. Els poemes triats pertanyen al llibre *Diaboleria*, 1993.

Aquesta plana el nostre món

En aquesta plana arracono la lluna
i la boira darrere els arbres
a fi que les cases siguin clares
en el cor de la flama que adorm
les ombres en els murs i les contalles.
A l'hora més freda del dia
quan la terra desprèn aquella mica
de calor que ha absorbit del sol
pels recs i els camps resplendeix
una calitja baixa que recorda
un respir de llibertat
i alguns crits són la nostra consciència
en cerca de llibertat.

'Sta pianura nostro mondo

Su 'sta pianura incantono la luna / e le nebie drio i alberi / perché le case staga ciare / in cuore de fiama che indormensa / le ombrìe sui muri e i filò. / Nel momento più freddo del giorno / co la tera dà fora quel poco / de caldo sorbio al sole / pei fossi e i campi slùsega / un caligheto basso che sa / respiro de libertà / e qualche sigo xe la nostra cossiensa / in cerca de verità.

La mina del cor s'escampa…

La mina del cor s'escampa
tranquil·la pels ossos envellits
que s'han tornat vímets entre els grans sospirs
de totes les coses mentre
bufem damunt les llars de foc atordits
mandrosos i els ulls ens couen pel fum
de les tises i la polenta
i els vells en un racó passen
el rosari. Els neons de la ciutat
insulten aquestes penombres!
Em panseixo amb l'olor del foc
que s'apaga, una processó declina.
L'hivern damunt aquesta plana
és ben bé una presó.

La mina del cuore se spande…

La mina del cuore se spande / chieta sui ossi inveciai / ramai strope fra i gran sospiri / de tute le robe, intanto / se supia sui fogolari intontii / pigroni e i oci sbrusa al fumo / dei stissi e de la polenta / e i veci nel canton sgrana / la corona. El neon de sità / insulta 'ste penombre! / M'infiapo a l'odore del fogo / che se stua, 'na procession tramonta. / L'inverno su 'sta pianura / xe dassèn 'na presosn.

Edoardo Zuccato

Edoardo Zuccato va néixer a Cassano Magnano l'any 1963. Ha publicat els llibres *Tropicu da Vissévar*, 1996 i *La vita in tram,* 2001 i en nombroses revistes i volums col·lectius. És redactor en cap de l'imprescindible *Testo a Fronte*, semestral de teoria i pràctica de la traducció literària. És professor de literatura anglesa a la Univeritat IULM de Milà. Els poemes triats són del llibre *Tropicu da Vissévar.*

De la via abandonada al llarg del riu…

De la via abandonada al llarg del riu
en resten les travesses encara en fila, deslligades,
espina dorsal d'alguna bestiassa
desapareguda no se sap ben bé com.
Per damunt dels rails carregats de sol
hi passen llestes les sargantanes.

Daa feruvia bandunâ drê al fiümm…

Daa feruvia bandunâ drê al fiümm / g'hinn i traversinn anmô in fila schinchígn, / resca o firón d'un quaj bestion / sparî sa sa ben no cumé. // In süi binari, carighi da su, / passan via di lisert.

Les paraules són antigues…

Les paraules són antigues
desgastades pels anys i joves com l'aigua
i te les trobes
com els pescadors
el riu que s'ho emporta tot
i quan i on vol
retorna els morts ofegats.

I parol hinn antigh…

I parol hinn antigh / consümâ di ann, e giúinn 'mé l'acqua, / i te i tröat lí / cumé i pescadur / ul fiümm ch'al mena via tüscóss / e quand e dué al vör lü / al dà indrê i mort negâ.